

# זוהר הקדוש עם פירושו מתוך מדבש על הפרשה

לוח עמוד היומי בזה"ק פרשת מקודי

חלק 1 - פרשת יתרו

מס' מדבש	וילנא	יום
מב-מט	עא	ראשון
מז-נה	עב	שני
נח-סב	עג	שלישי
סב-ע	עד - עה ע"א	רביעי
ע-עה	ע	חמישי
עה-פ	עא	שישי
פ-פה	עב	שבת

פרשת ויקהל תשפ"ב

עלון מס' 172



יו"ל בעזהש"ת ע"י מרכז "מתוך מדבש" ת.ד. 5315 ירושלים

## יהושע הרגיש הפגם והגברת כח הקליפה שע"י חטא העגל

ויקהל משה וגו', מאן אתר פניש לון, אלא בגין דהווי אינון ערב רב בינייהו, אצטריף משה לאכנשא לון וליחדא לון מבינייהו.

ויקהל משה, רבי אבא פתח, (דברים לא יב) הקהל את העם האנשים והנשים והטף, מה להלן פללא דכלהו ישראל, אוף הקא פללא דכלהו ישראל, ומאן אינון שתין רבוא.

רבי אלעזר פתח קרא בישראל, פד נחית משה מן טורא דסיני, דכתיב (שמות לב יז) וישמע יהושע את קול העם ברעה, ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה, וישמע יהושע, וכי יהושע שמע ומשה לא שמע, אלא ודאי עד השתא יהושע לא הוה ידע ומשה הוה ידע, אי הכי מהו ברעה.

### מתוך מדבש

רבוא בני ישראל הגברים לבד הטף, והם היו המנדבים לנדבת למשכן.

רבי אלעזר פתח קרא בישראל רבי אלעזר פתח לפרש הפסוק בישראל שהקהילם משה פד נחית משה מן טורא דסיני כשירד משה מן הר סיני, ומפרש למה הקהילם דכתיב וישמע יהושע את קול העם ברעה, ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה, והקשה מש"כ וישמע יהושע, וכי רק יהושע שמע ומשה לא שמע הלא אם היה נשמע קול התרועה עד שם היה גם משה שומע, ומתוך אלא ודאי עד השתא יהושע לא הוה ידע אלא ודאי עד עתה יהושע לא היה יודע שישראל חטאו בעגל, ומשה הוה ידע אבל משה היה יודע ושמע הכל בעודו על הר סיני, לכן כתוב וישמע יהושע, אי הכי אם כן שיהושע לא ידע עדיין שהקול היה בשביל העגל, מהו ברעה למה אמר לשון רעה.

## יהושע הרגיש הפגם והגברת כח הקליפה שע"י חטא העגל

מש"כ ויקהל משה וגו' קשה מאן אתר פניש לון מאיזה מקום הקהיל אותם, הרי הרבה פעמים דיבר עמהם ולא הצריך הכתוב לומר ויקהל, ואמר אלא בגין דהווי אינון ערב רב בינייהו אלא לפי שהערב רב היו ביניהם, אצטריף משה לאכנשא לון היה צריך משה להקהיל אותם, וליחדא לון מבינייהו וליחד אותם מביניהם במעשה המשכן, שלא יהיו עוד מעורבים עם הערב רב בנדבת המשכן.

ויקהל משה, רבי אבא פתח לפרש מש"כ הקהל את העם האנשים והנשים והטף, מה להלן פללא דכלהו ישראל מה שם שכתוב הקהל היינו כללות כל ישראל, אוף הקא פללא דכלהו ישראל אף כאן מש"כ ויקהל היינו כללות כל ישראל, ומאן אינון ומי הם, ואמר שתין רבוא הם ששים



אָלָא בְרַעַה בְּה' פְּתִיב, דְּהָהוּא קָלָא בְּסִטְרָא אַחְרָא הָהּ, וְיִהוּשָׁע דְּהָהּ אֲנָפוּי דְּסִיְהָרָא, אֶסְתַּפֵּל בְּהָהוּא קָלָא דְּהָהּ דְּסִטְרָא דְּרַעָה, מִיַּד וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוּל מְלַחְמָה בְּמַחְנֵה. בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא אֲתַבְּרוּ תְּרִין לוחֵי אַבְנָא דְּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא, וְהָא אוּקְיָמְנָא, דְּאִינוּן אֲתִיְקְרוּ עַל יְדוּי (דף קצה ע"ב) וְנִפְּלוּ וְאֲתַבְּרוּ, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּפָרְחוּ אֲתוּוֹן מְגוּ לוחֵי אַבְנִין.

## ענין הסכנה כאשר נשים מלוות את המת

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר בְּרִי אַנְתָּ וְחַבְרִיָּא אֶסְתִּימוּ גְרַמְיִיכוּ אֵלֶיךָ תְּלַת יוֹמִין דְּלָא תִּפְקוּן לְבָר, בְּגִין דְּמְלָאָךְ הַמָּוֶת אֲשַׁתְּכַח בְּמֵתָא, וְאִית לִיה רְשׁוּ לְחַבְלָא, וְכִיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב לִיה רְשׁוּ לְחַבְלָא, יְכִיל לְחַבְלָא לְכָל מָאן דְּאֲתַחְזִי קַמִּיה.

וְתוּ, דְּבָר נָשׁ דְּאֲתַחְזִי קַמִּיה, סְלִיק וְאֶסְטִי עֲלֵיהּ, וְאֲדַפְּר חוּבוּי, וּבְעֵי דִינָא מְקַמִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ

### מתוך מדבש

מְגוּ לוחֵי אַבְנִין לפי שפרחו האותיות מן לוחות האבנים שהם נתנו רוח חיים באבני הלוחות, ועתה שפרח הרוח שלא תפגם נשאר האבנים בלי חיות והוכבדו על ידי ונפלו ונשברו, וגם הם יתקונו ויחיו בעת תחיית המתים.

(דף קצה ע"א-ע"ב, ובביאורינו כרך ח עמ' קפז-קפט)

## ענין הסכנה כאשר נשים מלוות את המת

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר בְּרִי אַנְתָּ וְחַבְרִיָּא אֶסְתִּימוּ גְרַמְיִיכוּ אֵלֶיךָ תְּלַת יוֹמִין דְּלָא תִּפְקוּן לְבָר אלעזר בני אתה וחברייא תסתירו עצמכם שלשה ימים ותעסקו בתורה ולא תצאו לחוץ, בְּגִין דְּמְלָאָךְ הַמָּוֶת אֲשַׁתְּכַח בְּמֵתָא לפי שמלאך המות נמצא בעיר, ר"ל שיש מגפה בעיר רח"ל, וְאִית לִיה רְשׁוּ לְחַבְלָא ויש לו רשות לחבל ולהשחית, וְכִיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב לִיה רְשׁוּ לְחַבְלָא וְכִיּוֹן שניתן לו רשות לחבל, יְכִיל לְחַבְלָא לְכָל מָאן דְּאֲתַחְזִי קַמִּיה יכול לחבל לכל מי שנמצא לפניו בגלוי, ור"ל מי שלא נגזרה עליו הגזרה מועיל לו שיסתיר את עצמו, אבל מי שנגזרה עליו הגזרה ונקרא בשם שימות, לזה אינו מועיל שום הסתרה אלא תשובה ומעשים טובים.

וְתוּ דְּבָר נָשׁ דְּאֲתַחְזִי קַמִּיה ועוד טעם שיכול מלאך המות להמית בני אדם, לפי שאדם שנראה לפניו

ואמר אָלָא בְרַעַה בְּה' פְּתִיב מלת ברעה הכתיב הוא בה' והקרי הוא ברעו בו', שבא לרמז שלא היה קולו של ו' שהוא קולו של בחינת התפארת הנקרא קול, אלא דְּהָהוּא קָלָא בְּסִטְרָא אַחְרָא הָהּ שקול ההוא היה בסטרא אחרא הנקרא רעה, כפרש"י שהיו מריעים ושומחים וצוחקים לפני העגל, וְיִהוּשָׁע דְּהָהּ אֲנָפוּי דְּסִיְהָרָא ויהושע שהיו פניו פני הלבנה כלומר שהיה מושרש במלכות שבה אחיזת החיצונים, אֶסְתַּפֵּל בְּהָהוּא קָלָא דְּהָהּ דְּסִטְרָא דְּרַעָה הסתכל והתבונן והרגיש באותו הקול שהוא מצד הרעה, והרגיש שישראל מגבירים כח הקליפה ופוגמים, כי אין הכונה שיהושע שמע שמיעה גשמית, אלא שמע והבין שיש קול מלחמת החיצונים כנגד מחנה הקדושה של השכינה, מה שאין כן משה שהיו פניו כפני החמה ואחיזתו היה בבחינת התפארת, אין קול הקליפות נשמע אליו, לכן מִיַּד ששמע יהושע את קול העם ברעה וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוּל מְלַחְמָה בְּמַחְנֵה כלומר קול מלחמת החיצונים המתגברים על הקדושה.

ואמר כי בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא אֲתַבְּרוּ תְּרִין לוחֵי אַבְנָא דְּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא בשעה של מלחמת הסטרא אחרא בקדושה נשברו שתי לוחות אבנים הראשונים, וְהָא אוּקְיָמְנָא דְּאִינוּן אֲתִיְקְרוּ עַל יְדוּי (דף קצה ע"ב) וְנִפְּלוּ וְאֲתַבְּרוּ והרי העמדנו שהוכבדו על ידי של משה ונפלו מידי ונשברו, מְאִי טַעְמָא מהו הטעם שהוכבדו על ידי של משה, ואמר בְּגִין דְּפָרְחוּ אֲתוּוֹן

הוא, ולא אתעדי מתמן, עד דאתדן ההוא בר נש, ואתיהיב ליה רשו וקטיל ליה.

אמר רבי שמעון, האלהי"ם, רופא דעלמא לא מיתו עד לא מטא זמנייהו, בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו, דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה לבי קברי, מלאך המות אשתכח ביני נשי, אמאי ביני נשי, דהכי הוא אורחוי מיומא דפתי לחוה, ובגינה גרים מותא לכל עלמא, ועל דא פד קטיל בר נש, וגוברי אשתכחו עם מיתא, עאל ביני נשי בארחה, ואית ליה רשו למקטל בני נשא, ואסתפל באנפיהו בארחה דאתחזיאו קמיה, משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי, עד דאהדרו לביתיהו, ובגיניהון גרים מותא לכמה גוברין בעלמא עד לא מטא זמנייהו, ועל דא כתיב (משלי יג כג) ויש נספה בלא משפט, בגין דסליק ואסטין ואדפר חובוי דבר נש קמיה קדשא בריה הוא, ואתדן על אינון חובין, ואסתלק עד לא מטא זמניה.

## הנזהר מלהפגע בנשים שחזרו מהלויה ניצול משליטת

### מלאך המות

מאי תקנתיה, בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי, יהדר בר נש (דף קצו ע"ב) אנפוי, וישבוק לנשי בתר פתפוי, ואי אינון מקדמי, יהו לאחורא, בגין דלא יתחזי עמהון אנפין באנפין,

### מתוך מדבש

ועל כן כשהוא ממית בן אדם, וגוברי אשתכחו עם מיתא ואנשים נמצאים שם עם המת, והולכים ללוותו, אז מלאך המות עאל ביני נשי בארחה נכנס בין הנשים בעת הליכתם בדרך, ואית ליה רשו למקטל בני נשא בארחה (ס"ג סמ"ק והלאה) ואז יש לו רשות להמית בני אדם בדרך, משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי עד דאהדרו לביתיהו משעה שמוציאים את המת מביתו לבית הקברות עד שחוזרים לבתיהם, ובגיניהון גרים מותא לכמה גוברין בעלמא עד לא מטא זמנייהו ובשביל הנשים נגרם מיתה לכמה אנשים בעולם עד שלא הגיע זמנם למות, ועל דא כתיב ועל זה כתוב ויש נספה בלא משפט שמת בלא משפט הראוי, וטעם הדבר בגין דסליק ואסטין ואדפר חובוי דבר נש קמיה קדשא בריה הוא לפי שאז עולה ומסטין ומזכיר חטאיו של האדם לפני הקב"ה, ואתדן על אינון חובין והוא נידון על אותם העונות, ואסתלק עד לא מטא זמניה ומסתלק עד שלא הגיע זמנו. (כתב בס' דמשק אליעזר, מטעם זה יש למנוע לנשים מללכת ללוות את המת).

(דף קצו ע"א, ובביאורינו כרך ח עמ' קצט-ר)

סליק ואסטי עליה, ואדפר חובוי, ובעי דינא מקמי קדשא בריה הוא עולה למעלה ומסטין ומקטרג עליו, ומזכיר עונותיו, ומבקש דין מלפני הקב"ה, ולא אתעדי מתמן עד דאתדן ההוא בר נש ואינו סר משם עד שנידון זה האדם, ואתיהיב ליה רשו וקטיל ליה וניתן לו רשות והורג אותו, ואילו היה מסתיר את עצמו לא היה יכול לקטרג עליו ולהמיתו.

אמר רבי שמעון, האלהי"ם הוא לשון שבועה, רופא דעלמא לא מיתו עד לא מטא זמנייהו רוב בני אדם אינם מתים לפני שהגיע זמנם, בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו רק בשביל שאינם יודעים לשמור את עצמם, דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה לבי קברי כי בשעה שמוציאים את המת מביתו לבית הקברות, מלאך המות אשתכח ביני נשי מלאך המות נמצא בין הנשים, ושואל אמאי ביני נשי למה דוקא בין הנשים, ואמר דהכי הוא אורחוי מיומא דפתי לחוה כי כך הוא דרכו מיום שפיתה את חוה, ובגינה גרים מותא לכל עלמא שבשבילה נגרם המיתה לכל העולם, ועל דא פד קטיל בר נש

וּלְבַתֵּר דְּמַהֲדְרֵי מִבֵּי קַבְרֵי, לֹא יִהְיֶה בְּהֵוּא אֲרַחָא דְנִשְׁי קַיִמָן, וְלֹא יִסְתַּפֵּל בְּהוּ כְּלָל, אֲלֵא יִסְטֵי בְּאַרְחָא אַחְרָא, וּבְגִין דְּבְנֵי נִשְׂא לֹא יִדְעֵי וְלֹא מְסַתְּפִלְן דָּא, רוּבָא דְעֵלְמָא אַתְדָּנוּ בְּדִינָא, וְאַסְתְּלָקוּ עַד לֹא מָטָא זְמַנְיָהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי הָכִי טַב לִיָּה לְבַר נִשְׁ דְּלֹא יוֹזִיף לְמִיתָא, אָמַר לִיָּה, לֹא, דְהָא בַר נִשְׁ דְּאַסְתְּמַר כְּהַאי גְוֹנָא, אַתְחַזִּי לְאַרְכָּא דִּיּוֹמִין, וְכָל שְׁכָן לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי לָאו לְמַגְנָא אַתְקִינוּ קְדָמָי שׁוּפְרָא, לְאַמְשָׁכָא מִיתָא מִן בֵּיתָא לְבֵי קַבְרֵי, אִי תִימָא דְעַל מִיתָא וְיִקְרָא דִילִיָּה לְחוּד אִיָּהּ, לֹא, אֲלֵא בְּגִין לְאַגְנָא עַל חֲיָיָא, דְלֹא יִשְׁלוּט עַלְיָהּ מְלֵאךְ הַמּוֹת לְאַסְטָאָה לְעִילָא, וְיִסְתְּמֵרוּן מְנִיָּה.

## מתוק מדבש

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאל מֵאֲבִיו ר"ש אִי הָכִי טַב לִיָּה לְבַר נִשְׁ דְּלֹא יוֹזִיף לְמִיתָא אִם כֵּן יוֹתֵר טוֹב לְאָדָם שְׁלֹא יְלוּה אֵת הַמֵּת, אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲבִיו לֹא אֵין הַדְּבַר כֵּן, דְּהָא בַר נִשְׁ דְּאַסְתְּמַר כְּהַאי גְוֹנָא כִּי הָאָדָם שְׁשׁוּמֵר אֵת עֲצָמוּ בְּאוֹפֵן זֶה כְּלוּמַר שְׁאִינוּ מְסַתְּכַל בְּנִשְׁיָם, אַתְחַזִּי לְאַרְכָּא דִּיּוֹמִין רָאוּי הוּא לְאַרְיִכוּת יָמִים, וְכָל שְׁכָן לְעֵלְמָא דְאַתִּי וְכָל שְׁכָן שְׁיֻזְכָּה לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַלּוּיִית הַמֵּת הִיא מֵהַמְּצוּת שְׁאָדָם אוֹכֵל פִּירוּתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קִימַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא.

תָּא חֲזִי לָאו לְמַגְנָא אַתְקִינוּ קְדָמָי שׁוּפְרָא בָּא וְרָאָה לֹא בַחֲנָם תִּיקְנוּ הַרְאֻשׁוֹנִים לְתַקּוּעַ בְּשׁוּפְרָא לְאַמְשָׁכָא מִיתָא מִן בֵּיתָא לְבֵי קַבְרֵי כְּשִׁמוּשֵׁיכִים וּמוֹצִיָּאִים אֵת הַמֵּת מִבֵּיתוֹ לְבֵית הַקְּבֻרוֹת, אִי תִימָא דְעַל מִיתָא וְיִקְרָא דִילִיָּה לְחוּד אִיָּהּ אִם תֹּאמַר שְׁהוּא בְּשִׁבִיל הַמֵּת וּלְכַבּוּדוֹ בְּלִבְדָּא, וְאִמַר לֹא אִינוּ כֵּן, אֲלֵא בְּגִין לְאַגְנָא עַל חֲיָיָא אִלָּא הוּא לְהַגֵּן עַל חֲיָיָים, דְלֹא יִשְׁלוּט עַלְיָהּ מְלֵאךְ הַמּוֹת לְאַסְטָאָה לְעִילָא וְיִסְתְּמֵרוּן מְנִיָּה שְׁלֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיהֶם מְלֵאךְ הַמּוֹת לְהַסְטִין וּלְקַטְרַג עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה, וְיִהְיוּ נִשְׁמָרִים מִמֶּנּוּ, כִּי סְגוּלַת הַשׁוּפְרָא שְׁמַעוּרָר רַחֲמִים לְמַעְלָה וּמַחְלִישׁ כַּח הַשְּׁטָן שְׁלֹא יִסְטִין עַל יִשְׂרָאֵל, וְעוֹד סְגוּלָתוֹ שְׁעַל יָדֵי שִׁיחַרְדַּל לֵב הָאָדָם מְקוּל תְּקִיעַת הַשׁוּפְרָא, וּמִיד יִתְלַבֵּשׁ בִּירְאַת הַשֵּׁם וְלֹא יִסְתְּכַל בְּנִשְׁיָם וְיִשׁוּב בִּירְאַת ה' בְּתִשׁוּבָה, אוֹ אֵין לְשִׁטָּן פְּתַחוֹן פַּה לְהַשְּׁטִין עֲלָיו, וְנַעֲקֵר מִתַּחַת רִשְׁוֹתוֹ שֶׁל הַשְּׁטָן. (דף קצו ע"א-ע"ב, וּבְבִיאוּרֵינוּ כִּרְךָ ח ע"א ר-ר-ב)

## הנזהר מלהפגע בנשים שחזרו מהלוייה ניצול משליטת מלאך המות

וְשׁוּאֵל מֵאִי תְּקַנְתִּיָּה מַה תְּקַנְתוּ שִׁינְצַל מִמְּלַאךְ הַמּוֹת, וְאוֹמֵר בְּשַׁעֲתָא דְנִטְלֵי מִיתָא לְבֵי קַבְרֵי בְּשַׁעֲתָא שְׁנוּשָׂאִים אֵת הַמֵּת לְבֵית הַקְּבֻרוֹת, יִהְיֶה בַר נִשְׁ (דף קצו ע"ב) אֲנָפוּי יַחְזִיר הָאָדָם אֵת פְּנִיּוֹ, וְיִשְׁבּוּק לְנִשְׁיָא בְּתֵר אִינוֹן וְיַעֲזוּב אֵת הַנְּשִׁים שִׁילְכוּ מֵאַחֲרֵי כַתְּפֵי, וְאִי אִינוֹן מְקַדְמֵי וְאִם הַנְּשִׁים מְקַדְמוֹת וְהוֹלְכוֹת לְפָנֵי מִטַּת הַמֵּת, אוֹ יִהְיֶה לְאַחֲרָא הוּא יֵלֵךְ לְאַחֲרָא, בְּגִין דְלֹא יִתְחַזִּי עִמָּהוֹן אֲנָפִין בְּאַנְפִין כְּדִי שְׁלֹא יִתְרָאָה עִמָּהֶן פְּנִים בְּפְנִים וְלֹא יִסְתְּכַל בָּהֶם, כִּי הַמְּסַתְּכַל בָּהֶם עוֹבֵר עַל (ויקרא יט ד) אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֵלִילִים, וְיִשׁ מְלֵאךְ הַמּוֹת שְׁלִיטָה לְהַשְּׁטִין עֲלָיו לְמַעְלָה, וּלְבַתֵּר דְּמַהֲדְרֵי מִבֵּי קַבְרֵי לֹא יִהְיֶה בְּהֵוּא אֲרַחָא דְנִשְׁיָא קַיִמָן וְאַחַר שְׁחֻזְרִים מִבֵּית הַקְּבֻרוֹת לֹא יַחְזוּר בְּדֶרֶךְ הַהִיא שְׁהַנְּשִׁים עוֹמְדוֹת, וְלֹא יִסְתַּפֵּל בְּהוּ כְּלָל וְלֹא יִסְתְּכַל בָּהֶם כְּלָל, אֲלֵא יִסְטֵי בְּאַרְחָא אַחְרָא אִלָּא יִטָּה עֲצָמוֹ לְלַכַּת בְּדֶרֶךְ אַחְרָתָא, כִּי אִם אִינוּ מְסַתְּכַל בְּנִשְׁיָם אוֹ אֵין לְמַלְאךְ הַמּוֹת שְׁלִיטָה עֲלָיו, וּבְגִין דְּבְנֵי נִשְׂא לֹא יִדְעֵי וְלֹא מְסַתְּפִלְן דָּא וּלְפִי שְׁבִנֵי אָדָם אִינֵם יוֹדְעִים וְאִינֵם מְסַתְּכִלִים בְּדַבְרָא זֶה, רוּבָא דְעֵלְמָא אַתְדָּנוּ בְּדִינָא רוּב הָעוֹלָם נִידוּנִים בְּדִין, וְאַסְתְּלָקוּ עַד לֹא מָטָא זְמַנְיָהּ וּמְסַתְּלָקִים מִן הָעוֹלָם עַד שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַן מִיתַתָּם.

